

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **E., s.r.o.**, so sídlom Ú., IČO: X., zastúpený advokátskou kanceláriou T. K., s.r.o., so sídlom Ú. proti žalovanému: **Ing. P. K.**, s miestom podnikania M., IČO: X., zastúpený advokátom JUDr. M. K., so sídlom J., **o zaplatenie sumy 22 019,22 Eur s príslušenstvom**, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, č. k. 26Cob 125/2009-505 zo dňa 26. novembra 2009, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 26. novembra 2009, č. k. 26Cob 125/2009-505 **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Nitra rozsudkom zo dňa 25. mája 2009, č. k. 23Cb 151/2007-466 uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi 17 803,38 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku uplatneného nároku žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že právny predchodca žalobcu (poisťovňa) a žalovaný uzatvorili platne zmluvu o obchodnom zastúpení, na základe ktorej žalovaný uzatváral v mene zastúpeného poistné zmluvy za dohodnutú províziu. Zmluva bola uzatváraná na dobu neurčitú s možnosťou jej výpovede jednou zo zmluvných strán. Poisťovňa zmluvu so žalovaným vypovedala písomne dňa 27.12.2004, matka žalovaného prevzala zásielku dňa 5.1.2005. Doručenie výpovede považoval súd za dostatočné, pretože išlo o osobu blízku žalovanému a doručovanie takýmto spôsobom bolo vykonané v súlade s čl. VII. ods. 6

zmluvy. Výpovedná lehota začala plynúť dňom 1.2.2005 a uplynula dňa 31.3.2005. Doba trvania zmluvy však podľa názoru súdu nemá vplyv na povinnosť žalovaného upravenú v čl. 6 Provízneho poriadku, teda na povinnosť vrátiť neoprávnenú províziu. Súd považoval žalobu za dôvodnú v časti 17 803,38 Eur (536 344,63 Sk), pretože do tejto výšky uplatnenej sumy žalobca preukázal, že žalovaný nevrátil poisťovni neoprávnené provízie. Žalovaný si ponechal vyplatenú províziu, hoci neboli splnené podmienky pre ich vyplatenie, upravené v čl. 6 Provízneho poriadku, teda, že uzatvorená poisťná zmluva bola v platnosti po dobu 24 mesiacov od uzatvorenia a zároveň bolo riadne zaplatené poisťné. Súd žalobcovi nepriznal sumu 4 215,85 Eur (127 006,80 Sk), pretože v tejto časti uplatneného nároku nemal preukázané, že pri poisťných zmluvách č. 1000050772, č. 1000042008 a č. 1000041705 došlo k zániku platnosti poisťnej zmluvy v určenej lehote alebo v tejto lehote nebolo riadne zaplatené poisťné. Súd žalobu zamietol i v časti uplatnených úrokov z omeškania. Žalovanému vznikla povinnosť vrátiť vyplatené provízie bez zbytočného odkladu po zistení tejto skutočnosti (čl. V. ods. 4 zmluvy). Poisťovňa si vrátenie provízií uplatnila vystavením faktúr č. 405000227, č. 402000651, žalobca však nepredložil dôkaz o tom, kedy boli žalovanému doručené a teda súd nemal preukázané, kedy sa žalovaný dostal do omeškania s vrátením provízií. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. Žalobca mal v konaní úspech len čiastočný, bola mu priznaná suma 17 803,38 Eur, žaloba bola zamietnutá v časti uplatnenej sumy 4 215,85 Eur a v časti úrokov z omeškania, ktoré ku dňu rozhodnutia súdu boli spolu 12 946,10 Eur. Na základe uvedeného súd ani jednému z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku sa odvolala žalobca a žalovaný. Žalobca v časti zamietnutia návrhu a žalovaný vo vyhovujúcej časti rozsudku súdu prvého stupňa.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 26. novembra 2009, č. k. 26 Cob 125/2009 rozsudok Okresného súdu Nitra, č. k. 23Cb/151/2007-466 zo dňa 25.5.2009 v časti, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 17 803,38 Eur potvrdil, v zamietajúcej časti týkajúcej sa úrokov z omeškania napadnutý rozsudok zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 13,5% ročný úrok z omeškania zo sumy 17 803,38 Eur od 10.3.2007 do zaplatenia a náhradu trov konania vo výške 1 820,65 Eur na účet právneho zástupcu žalobcu.

V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd stotožnil s dôvodmi napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, týkajúcimi sa výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi

sumu 17 803,38 Eur a dodal, že § 263 Obchodného zákonníka (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) odchýlku od ustanovení § 662 Obchodného zákonníka pripúšťa, pretože ustanovenia tohto paragrafu v taxatívnom výpočte kogentných ustanovení Obchodného zákonníka neuvádza. Keďže zákon v uvedenom taxatívnom výpočte kogentných ustanovení § 662 Obchodného zákonníka (od ktorých odchýlka nie je prípustná) neuvádza, je odchýlka od jeho znenia alebo jeho vylúčenie §-om 263 ods. 1 Obchodného zákonníka výslovne dovolené.

Odvolaníu žalobcu odvolací súd vyhovel, keď uviedol, že sa stotožňuje s konštatovaním prvostupňového súdu o tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne skutočnosti, že by žalovanému boli doručené faktúry, ktorými si u neho uplatnil vrátenie provízií obchodného zástupcu. Žalovanému pritom podľa čl. V ods. 4 zmluvy o obchodnom zastúpení vznikla povinnosť vyplatenú províziu vrátiť bez zbytočného odkladu po tom, čo bolo zistené, že ide o tzv. neoprávnenú províziu. Splatnosť provízií však v danom prípade nastala preukázateľne najneskôr dňom nasledujúcim po doručení žaloby žalovanému súdom prvého stupňa, keďže jej doručením žalovaný získal vedomosť o predmetnej skutočnosti. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti napadnutej žalobcom zmenil podľa § 220 O.s.p. tak, že žalovanému v súlade s § 369 Obchodného zákonníka uložil povinnosť zaplatiť zo sumy 17 803,38 Eur tiež 13,5% ročný úrok z omeškania od 10.3.2007 do zaplatenia.

Odvolací súd v rámci náhrady trov prvostupňového konania žalobcovi priznal 61,7% zo sumy tvorenej súčtom zaplateného súdneho poplatku a vyčíslených trov právneho zastúpenia 2 497,51 Eur (pôvodne 75 240 Sk), teda vo výške 1 540,96 Eur. Ohľadne trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol na základe § 142 ods. 1 O.s.p. z dôvodu, že žalobca bol v odvolacom konaní plne úspešný.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., navrhol napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že návrh v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania. V dovolaní namietol, že odvolací súd sa nezaoberal otázkou platnosti ukončenia jednotlivých poisťných zmlúv, z ktorých si žalobca uplatnil vrátenie provízie. Poukázal na to, že poisťovňa vykonala v jednotlivých poisťných zmluvách, ktorých návrhy s klientmi Poisťovne dojednával žalovaný, zmeny týkajúce sa výšky mesačného extra poisťného tak, že ich presunul na krytie hlavného poistenia, čoho dôsledkom bolo zvýšenie sumy poisťného pre hlavné poistenie. Keďže extra poisťné nemalo

charakter poistného v zmysle ustanovenia § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale bolo určené výlučne na sporenie, Poist'ovňa nebola oprávnená zrušiť zmluvu pre neplatenie poistného v zmysle ustanovenia § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedol, že považuje za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, týkajúce sa aplikácie ust. § 662 ods. 1 až ods. 3 Obchod. zák. Ide o špecifickú úpravu, ktorá pripúšťa možnosť odchylnej úpravy len jedným smerom, čím zákonodarca, s prihliadnutím na úpravu obsiahnutú v § 662 ods. 1 Obchodného zákonníka, sledoval zvýšenie ochrany obchodného zástupcu pri možnej zmluvnej úprave zániku nároku na províziu. Interpretácia predmetného ustanovenia musí nevyhnutne vychádzať z jeho zmyslu a účelu, ktorá v danom prípade vylučuje Poist'ovňou zvolený spôsob úpravy zániku nároku žalovaného na províziu. Úprava zániku nároku na províziu v zmysle vrátenia odňatej provízie, obsiahnutá v Províznom poriadku Kódexu obchodnej služby, je v zjavnom rozpore s dikciou ustanovenia § 662 ods. 3 Obchodného zákonníka. Takúto dohodu nie je možné za žiadnych okolností posudzovať ako dohodu v prospech obchodného zástupcu, nakoľko zakladá právnu neistotu obchodného zástupcu ohľadne existencie a trvania jeho už vzniknutého nároku na províziu, a to dokonca aj v prípade ukončenia zmluvného vzťahu medzi obchodným zástupcom a Poist'ovňou, kedy už obchodný zástupca na ním dohodnuté obchody nemá žiadny dosah. Podľa dovolateľa nárok žalobcu nie je možné posúdiť ani ako ručiteľský záväzok obchodného zástupcu za splnenie povinnosti tretími osobami, s ktorými navrhol odporca ako obchodný zástupca uzavretie poistných zmlúv podľa ustanovenia § 658 ods. 2 Obchodného zákonníka, pretože za prevzatie takejto záruky obchodným zástupcom po dohodnutú dobu ručenia (t. j. v danom prípade 24 mesiacov od uzavretia poistných zmlúv), by museli byť splnené súčasne obe podmienky upravené v tomto zákonnom ustanovení, a to, že obchodný zástupca sa na ručenie písomne zaviazal a za prevzatie záruky dostal osobitnú odmenu. V posudzovanom prípade však osobitná odmena obchodného zástupcu pre takýto prípad nebola dohodnutá podľa citovaného ustanovenia Obchodného zákonníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací /§ 10 ods. 2 O.s.p./ preskúmal odvolanie podľa 214 ods. 1, 2 O.s.p., predovšetkým z hľadiska prípustnosti jeho podania a dospel k záveru, že odvolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Podľa ust. § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa ust. § 238 ods. 1 O.s.p., dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Podľa ust. § 238 ods. 2 O.s.p., dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa ust. § 238 ods. 3 O.s.p., dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalobcom podané dovolanie nespĺňa dôvody prípustnosti dovolania uvedených v citovanom ust. § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, a to z dôvodov ustanovených v ust. § 237 O.s.p. Žalobca svoje podanie dovolania neoprel ani o jeden z týchto dôvodov.

Dovolací súd konštatoval, že žalobcovo podanie nespĺňa dôvody dovolania podľa ust. § 237 O.s.p.

Podľa ust. § 243b ods. 5 O.s.p. ustanovenia § 218 ods. 1, § 224 ods. 1, § 225 a § 226 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne.

Dovolací súd v zmysle ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Dovolací súd z uvedených dôvodov dovolanie žalovaného proti rozsudku v napadnutej časti, ktorou odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a v časti priznaného príslušenstva, ako dovolanie neprípustné v zmysle ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

Dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania žalobcovi nepriznal, pretože mu žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 14. júla 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová